

FIKİH USULÜ

1. Nasr Hamid Ebu Zeyd'in Mefhumu'n-Nas adlı kitabından hareketle, vahiy döneminde kitap ile toplum arasındaki ilişkiyi ve sonuçta Kur'an ilimleri üzerine eleştirilerini konu alan makalenin ismi ve yazarı aşağıdakilerden hangisinde

- A) "Nasr Hamid Ebu Zeyd'e Göre Metin-Kültür İlişkisi Açısından İncelenmesinde Dilin Rolü", Yazar: Ömer Özsoy
 B) "Nasr Hamid Ebu Zeyd'in "Mefhumu'n-Nas Adlı Eseri Çerçevesinde Ulumu'l-Kur'an'ın Tarihsel Gelişimi", Yazar: M. Emin Maraşlı
 C) "Nasr Hamid Ebu Zeyd'in Yorum Telakkisi ve Bu Telakkinin Felsefi Hermönetiğe Katkısı", Yazar: M. Emin Maraşlı
 (D) "Nasr-Olgü İlişkisi Bağlamında Nasr Hamid Ebu Zeyd'in Ulumu'l-Kur'an Eleştirisi", Yazar: Ömer Özsoy
 E) "Nasr-Olgü İlişkisi Bağlamında Vahyin Oluşum Sürecinde Örf ve Adetin Sünnete Etkisi", Yazar: İlahi Güler

2. Aşağıdakilerden hangisi, Hanefilerin, mütekellimim mesleğinde olduğu gibi önce usul kurallarını belirleyerek, bunları meselelere uygulamak yerine, fer'i meselelerden hareketle usul kurallarını belirlemeyi tercih etmelerinin sebeplerinden biri değildir?

- A) Hanefi imamların meselelerin çözümünde uyulması gerekli kuralları bildiren usul eserleri bırakmamış olmaları
 (B) Mezhebin kurucu imamlarının hadislerle ve haberlere karşı tutuculuk derecesinde düşkünlükleri
 C) Hanefi mezhebinin kurucu imamlarının, üstadları olan sahabenin (Hz. Ömer, İbn Mes'ud, Ali) nasrlardaki gayeleri yakalama yöntemlerini benimsemiş olmaları
 D) Hanefi mezhebinin gelişip yayıldığı coğrafyanın etkisi
 E) Hanefi mezhebinin geliştiği bölgede hadislerin az ve güvenilir oluşu, buna karşı çözüm bekleyen meselelerin çokluğu

3. Aşağıdaki kitap-yazar eşleşmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) İmam Muhammed - Kitabu'l-Asl
 B) İmam Şafî - Kitabü'l-Ümm
 C) İmam Sahnun - el-Müdevene
 D) İmam Ahmed - el-Müsned
 (E) İmam Muhammed - Amel-i Ehl-i Medine

4. " وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتَكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِيَفْتَرُوا " (Nahl, 16/116) ayetinin ibaresinin delaleti aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- (A) Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurarak iftira atmış oluyorsunuz
 B) Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak "helal helaldir, haram haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurarak iftira atmış oluyorsunuz
 C) Dilinize geliverdiği şekilde "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurarak iftira atmış olabilirsiniz
 D) Dilinizde "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurarak iftira atmış oluyorsunuz
 E) "Bu helâldir, şu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurarak iftira atarak diliniz sebebiyle cezayı hak etmiş oluyorsunuz

5. I. Müftinin fıkıh bilgisi olan zatlardan fıkıh almış olması yeterlidir, fıkıhı nefsi melekesi haline getirmiş olmasına gerek yoktur

II. Müfti, hangi müctehidin görüşüne göre fetva verecekse, fetva vereceği zatın fıkıh derecesini bilmelidir. Müctehid tabakalarından hangisine mensup olduğundan haberdar olmalıdır

III. Fetva sorulan konuda nasrlar ya da icmada hüküm varsa müftiye düşen onu tebliğ etmektir

IV. Müfti için, verdiği hükmün delil ve kaynaklarını zikretmesine gerek yoktur

Yukarıda verilmiş olan, Mukallid müftide bulunması gerekli şartlardan hangisi ya da hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
 B) IV
 (C) I ve IV
 D) II
 E) III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi emrin vücup manasında hakikat olduğunu kabul edenlerin delillerinden biri değildir?

- A) Emir, varlığın (vücut) yokluk (adem) üzerine tercih edilmesini ifade eder. Hal böyleyken emrin terk etmeyi engelleyici olması gerekir. Çünkü, emredilen şeyde tercihe şayan bir maslahat olmasaydı, o zaman hiç maslahat olmayabilirdi ya da mefsedete denk bir maslahat olurdu. Maslahat olmaması demek, sırf mefsedet olması demektir, sırf mefsedet olan bir emrin varid olması düşünülemez
- (B) Dilciler, rütbe bakımından fark olmadıkça emir ile dilek arasında fark olmadığını söylerler. Bu durumda, tıpkı dileğin vücupa delalet etmeyip nedbe delalet etmesi gibi, rütbe açısından denk olanlar hakkında emir için gerekli bütün sıfatların müşterek olması gerekir
- C) "(Cenab-ı Hak şöyle) buyurdu: Sana emrettiğim halde seni secde etmekten alıkoyan nedir?" (A'raf, 7/12) Ayetinde Cenab-ı Hakkın iblise secde etmesini emrettiği, fakat onun bunu yapmaktan imtina ettiği, Cenab-ı Hakkın da onun emri yerine getirmekten kaçınmasını zemmettiği anlaşılmaktadır. Şayet emir vücup ifade etmeseydi, Cenab-ı Hakk'ın böyle buyurmasının ve iblisi zemmetmesinin anlamı olmazdı
- D) Dilde vücupu ifade etmek üzere özel bir siganın olması gerekir. O siga da "افعل"dir. Bu ise bu siganın vücupa delalet ettiğini gösterir
- E) Dilciler, efendisinin emrine itaat etmeyen köleyi zemmederler ve bu fiilini isyan olarak değerlendirirler. İsyân ise, kendisine emredileni (me'murunun bih) terkedenin fiilidir

7. Peygamberimiz tarafından yasaklanmış olan Nikah*ı Şigar ile yapılan bir evliliğin hükmü konusunda Hanefilerin tutumu aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- (A) Bu şekilde yapılan evlilik geçerlidir, ancak her iki kıza da mehr-i misl verilmesi gerekir
- B) Böyle evlilik batıldır, herhangi bir hukuki sonuç doğurmaz
- C) Böyle evlilik fasit olmakla birlikte geçerlidir, ancak her iki tarafın önce eşlerini boşayıp yeni birer nikahla almaları gerekir
- D) Bu şekilde yapılan evlilik geçersizdir, derhal feshi gerekir
- E) Bu şekilde yapılan evlilik batıldır, hakim kararıyla evlilik birliğine son verilir ancak kızlar mehr-i misli hak eder

8. Aşağıdakilerden hangisi usul ilminin faydalarından biri değildir?

- A) Tafsili delillerden fikhî hükümleri istinbat etme kudretini sağlar
- B) Delillerden şer'î hüküm istinbat edecek müçtehidin dayanacağı kuralları vaz eder
- (C) Bireyin Allah'a kullukta ileri kademeler aşmasında yol gösterir
- D) Büyük imamların kitaplarında yer alan hükümlerden bize nakledilenler hususunda iç huzuru temin eder
- E) Geçmiş imamlardan hakkında nakil bulunmayan yeni hadiseler için fikhî hükümleri istinbat etme imkanı sağlar

9. Aşağıdakilerden hangisi usulcülere göre lafız-mana ilişkisinin şekillerinden biri değildir?

- A) Vaz olduğu manada ya da başka bir manada kullanılması bakımından lafızlar
- B) Vaz oldukları manaya delaletleri bakımından lafızlar
- (C) Delaletinin değişiminde çeşitlilik bakımından lafızlar
- D) Delalet ettikleri manalar ve söyleniş amaçları bakımından lafızlar
- E) Vaz olunuş bakımından lafızlar

10. İctihat kapısı tartışmalarının merkezinde yer alan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müçtehitlerin dini nassları anlamadaki melekeleri
- B) Nassların dönemin ihtiyaçları çerçevesinde yorumlanmasının imkansızlığı
- C) İctihat melekесinin vehbiliği
- D) Müçtehedün fih olan konuların sınırsızlığı
- (E) Aklın dindeki yeri

11. "وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِبُوهُمْ تَمَانِينَ" "جَلْدَةً" **"Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup, sonra (bunu isbat için) dört şahit getiremeyenlere seksener sopa vurun..."** (Nur, 24/4) ayetinde iftira suçunun cezası olarak seksen değnek vurulması gerektiğine, tevil ve tahsise ihtimal vermeyecek açıklıkta ve kesin bir şekilde delalet etmektedir.

Bu tür delaleti sağlayan lafız ayetteki hangi lafızdır ve açıklık yönünden hangi lafızlara dahildir?

- A) تَمَانِينَ lafızdır / zahirdir
- B) بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ lafızdır / nasstır
- C) الْمُحْصَنَاتِ lafızdır / müfesserdir
- D) جَلْدَةً lafızdır / muhkemdir
- (E) تَمَانِينَ lafızdır / müfesserdir

12. Aşağıdakilerden hangisi "Muhafazakar Bir Reycilik Teorisyonu Ebu Hanife" adlı makalesinde Yunus Apaydın'ın, Ebu Hanife'nin, sanıldığına aksine re'yci ve akılcı olmaktan öte, muhafazakar sayılabileceğinin delilleri olarak saydığı şeylerden biri değildir?

- A) Ebu Hanife'nin deliller hiyerarşisi ve sünnetle ilgili sözleri
 B) İlike olarak sahabe kavlinin dışına çıkmaması
 C) Kıyasın illetinin tespitinde te'sir ve salah'ı şart koşması
 D) Peygamberden ve sahabeden nakledilen haberlerde "anlam"ı muhafazaya özen göstermesi
 (E) Kitap ve Sünnetten bir asıl bulunmadığında istihsana yönelmesi

13. " بِأَيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذَلَّكُمْ عَلَىٰ تِجْرَةٍ تَنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ " "Ey İman Edenler! Sizi acıklı bir azaptan kurtaracak bir ticareti göstereyim mi? Allah'a ve Resulüne iman edersiniz, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda mücadeleye edersiniz..." (Saf, 61/10-11) ayetinde yer alan emir, emir ifade eden sigalardan hangisi şekilde gelmektedir?

- A) Emr-i gaib sigası
 B) Emr-i hazır sigası
 C) Emir fiil yerine geçen mastar
 (D) Haber sigası
 E) Mutlak emir sigası

14. Fıkıhta ve usulde sahabe kavramı daha dar bir çerçevede ele alınmaktadır. Bunun sebebi, kendilerinden şeriatın alınacağı kimselerin, en azından peygamberle arkadaş denilebilecek kadar bir müddet birlikte olmayı gerektirecek kadar uzun bir süre peygamberin yanında bulunmayı gerektirmesidir. Çünkü bilindiği gibi gerek Kur'an'ın, gerekse sünnet'in sonraki dönem Müslümanlarına aktarılmasında sahabe çok önemli bir görev ifa etmiştir. Dolayısıyla bu taşıma görevinde fonksiyon icra etmiş kimseler sahabe sıfatıyla anılmayı hak etmektedirler.

Yukarıdaki paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fıkıh ve usul ilminin sahabeye bakış açısı hadis ilminden daha dardır
 B) Fakih ve usulcülere göre sahabe sıfatını hak etmek için Peygamberi görmüş olmak yeterli değildir
 (C) Fakih ve usulcüler sahabenin dini bize ulaşmasında rolünü gerekenin altına indirerek dindeki yerlerini sarsmışlardır
 D) Sahabe sıfatıyla anılmayı hak edenler, sadece peygamberi görmüş olanlar değil, aynı zamanda dini ana kaynaklarının bize ulaşmasında aktif rol alanlardır
 E) Hadisçilerin sahabe anlayışına karşın fakihlerin sahabe anlayışı daha sınırlı bir kategoride yer almaktadır

15. " فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ " (Bakara, 2/ 185) ayetinde iki adet amm lafız bir de iktiza delaleti vardır. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde her üç durum doğru olarak verilmiştir?

- A) Birinci Amm lafız: مَنْ ikinci amm lafız: مَنْ iktiza: فَيَصُمْ
 B) Birinci Amm lafız: مَنْ ikinci amm lafız: مَنْ iktiza: فَلْيَصُمْهُ
 (C) Birinci Amm lafız: مَنْ ikinci amm lafız: مَنْ iktiza: فَيَصُمْ
 D) Birinci Amm lafız: مَنْ ikinci amm lafız: مَنْ iktiza: فَيَصُمْ
 E) Birinci Amm lafız: الشَّهْرَ ikinci amm lafız: مَنْ iktiza: فَيَصُمْ

16. "Ateş olmayan yerden duman tütmez" Yukarıdaki cümlelerin delalet türü ve delalet öğeleri hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Tabiî delalet / dâl: ateş / medlûl: duman
 B) Alî delalet / dâl: ateş / medlûl: duman
 C) Vazî delalet / dâl: duman / medlûl: ateş
 (D) Aklî delalet / dâl: duman / medlûl: ateş
 E) Tabiî delalet / dâl: duman / medlûl: ateş

17. Aşağıdakilerden hangisi tearuzun şartlarından biri değildir?

- A) Zıt hüküm
 B) Vakit birliği
 C) Mahal birliği
 D) Tarih birliği
 (E) Mekan birliği

18. "Tearuz halindeki delillerden birinde bulunan ve onu diğerine üstün tutmayı gerektiren bir meziyet ve vasfı ortaya koymak ve kabullenmektir"

Yukarıda tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- (A) Tercih
 B) Tevakkuf
 C) Tesakut
 D) Terk
 E) Te'lif

19. Daha çok, nassların düzenliliklerini araştırma anlamında rey ve kıyasın öncüsü kabul edilen Ebu Hanife tarafından ortaya konulması ve bu anlamda reyci sayılan Malik tarafından kullanılması, onun istisna mahiyetli bir işlem oluşunu hem açıklayan hem de teyit eden bir husustur. Şaffi ve Hanbeli ekollerinde ise, bu ekollerin hukuk mantık ve teknikleri gereği, genel kuraldan istisna anlamında bu delilden söz etmek oldukça zordur.

Yukarıdaki metinde söz konusu edilen delil aşağıdakilerden hangisidir?

- (A)** İstihsan
B) Kıyas
C) Maslahat
D) İstishab
E) Örf

20. Fıkıh usulünün görevine veya içtihad metodolojisine genel bir bakış yaptığımızda iki temel sonuç çıkarabiliyoruz: Birisi farklı farklı içtihad metotları izleyerek farklı sonuçlara ulaşılabilmiş, farklı doktrinler ortaya konabilmişse, birbirine taban tabana zıt fikirler medenî tartışma ortamı içinde savunulabilmişse, bu, düşünce özgürlüğü algılamasının hangi boyutta olduğunu gösterir. İkincisi de dinî düşünce önderlerinin tutarlılık arayışını kendileri için kaçınılmaz bir vazife olarak görmesidir. Yani İslam alimlerinin eğer bir alanda tezler ileri süreceklerse, belirli sonuçları savunacaklarsa bunların tutarlılığını ispat etmeyi kendileri için bir vazife addetmeleridir.

Yukarıdaki metnin mesajı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)** Usul ilminin gelişmesinde fikir özgürlüğünün önemi
B) İslam alimlerinin fikir beyan ederken tutarlılığa riayet etmesinin usul ilmi için olduğu kadar dini bakımdan da bir vazife olduğu
(C) Usul ilminin İslâm toplumunun fikir özgürlüğüne verdiği değeri gösteren yüce bir ilim olduğu
D) Fikir özgürlüğünün, İslâm alimi olmanın en temel şartlarından biri olduğunun usul ilmi sayesinde gösterildiği
E) Usul ilmi, fikir özgürlüğünün toplumda algılanmasında ve İslâm alimlerinin fikir ileri sürerken tutarlılığa riayet etmesindeki katkısı

OSMANLI TÜRKÇESİ

1. Osmanlı Türkçesi metinlerinde kullanılan kimi kelimeler 'lr' eki ile çoğul yapılırken, kimisi de kelimenin alıntıldığı dilin kurallarına göre çoğul yapılır. Fakat aynı anda her iki yöntemin de kullanılması, anlatım bozukluğuna sebep olur. Aşağı seçeneklerin hangisinde aktarılan anlatım bozukluğuna uygun bir kelime bulunmaktadır?
- A) علملر
B) مدرسه لر
C) بک لر
D) مملکدر
E) حکمدر
2. Osmanlı Türkçesi'nde kullanılan bazı Arap harfleri Türkçe kelimelerde asıl sesinden uzaklaştırılıp daha yumuşak ya da sert hale dönüştürülerek telaffuz edilebilir. Buna uygun örnek aşağıdaki seçeneklerin hangisinde vardır?
- A) صد
B) میدان
C) درلو
D) خارج
E) کافه
3. Farsça ön eklerden birisi olan 'با' aşağıdaki ön eklerden hangisi ile anlam bakımından eşleştirilebilir?
- A) مع
B) الی
C) هر
D) علی
E) فوق
4. 'ثابت اولان اقوال و افعال قدسیه' ifadesinde altı çizili olan kelime yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılırsa anlam bütünlüğü korunmuş olur?
- A) علویه
B) فقهییه
C) جمعیه
D) کتابیه
E) عمومیه
5. Osmanlı Türkçesi metninde geçen 'مقیاس' kelimesinin günümüz Türkçesi'ndeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) kıyas
B) ölçü
C) karşılaştırma
D) fikhî
E) kurumsallaşma
6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu bulunmaktadır?
- A) هیچ بر کیمسه بی اسم ایله تخلیف ایتماملردر.
B) کتاب کلام اه اولان فرقان عظیم الشاندر.
C) اوچونجیسی اجماع امتله حاصل اولمشدر.
D) قرآنن صراحة استخراجلری ایتمشددر.
E) مبنای دیانت درت اساسه مستنددر.
7. 'ممل و اقوام غریبه نك افرادی طرفندن بولان ادعالدندر' cümlesinde boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi gelirse cümlelerin anlamı tamamlanmış olur?
- A) وقوع
B) تشکیل
C) نافع
D) مناقش
E) اولان
8. Osmanlı Türkçesi metninde geçen ve günümüz Türkçesi'nde 'asırlarca' anlamına gelen ifade aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bulunmaktadır?
- A) عصریون
B) عناصر
C) عصار
D) اعصار
E) Hiçbiri
9. 'بر حکومتک وجودی عقلا واجیدر.' ifadesinde altı çizili olan kelimenin yerine aşağıdaki kelimelerin hangisi kullanılırsa anlam bütünlüğü korunmuş olur?
- A) موجب
B) وارلق
C) بر هدی
D) احتیاج
E) شرعا
10. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde Farsça ön ek kullanılarak yeni bir kelime elde edilmiştir?
- A) ذي عقل
B) مع التأسف
C) بر قرار
D) علی مطالعه
E) ان محافظه

11. 'كج احساس ايتديرمشدر.' cümlesinde boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi gelirse cümlelerin anlamı tamamlanmış olur?

- A) دینی
B) عقلا
C) دخی
D) دها
E) Hiçbiri

12. 'اصول و نظاماتی تغییر' ibaresinin günümüz Türkçesi'ndeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asılları yönetmelikle değiştirmek.
B) Kanun ve yönetmelikleri düzenlemek.
C) Yöntem ve yönetmelikleri değiştirmek.
D) Yönetmelikleri yeniden düzenlemek.
E) Ayrıntıları ve nizamları değiştirmek.

13. 'كرچه شرقده دخی حكومات مستبده كيف ما يشاء حركت...' ifadesinde altı çizili olan ibarenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse ifadenin anlamı değişmez?

- A) بر
B) دها
C) ايله
D) بويله
E) ده

14. Aşağıdaki ibarelerden hangisi Osmanlı Türkçesi metninde 'şekil' anlamında kullanılmaktadır?

- A) رسم
B) ازمش
C) صورت
D) اساس
E) بنا

15. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde 'منصوب' kelimesinin anlamına yakın bir kelime yer almaktadır?

- A) هینت
B) منتخب
C) اجماع
D) جمع
E) منقلب

16. 'حضرت' kelimesinin çoğulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) حضور
B) حضرتلر
C) حضرة
D) احضار
E) محاضرات

17. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde Türk fonetiğinden gelen bir harf kullanılmıştır?

- A) اصل
B) هر حالده
C) كاملا
D) ايله ری
E) محاکمه نك

18. 'مسئله یی عقلا و شرعا ایده لم.' cümlesinde boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi gelirse cümlelerin anlamı tamamlanmış olur?

- A) احوال
B) ابلاغندن
C) کبی
D) بیانه
E) موازنه

19. Aşağıdaki kavramlardan hangisi Osmanlı Türkçesi metninde 'uygun olarak' anlamına gelmektedir?

- A) توفیقاً
B) حقوقاً
C) فوقاً
D) برا
E) بحرا

20. 'مشروط' kelimesinin Latin harfleri ile doğru okunuşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) meşveret
B) müşeweret
C) meşverete
D) meşrût
E) meşruta